

Відповіді

Київського національного університету імені Тараса Шевченка на зауваження, викладені у звіті Експертної групи «Про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми 37098 Освітні, педагогічні науки, рівень вищої освіти «Доктор філософії», 011»

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. При формуванні ОНП доречно документально фіксувати факти залучення стейкхолдерів до цього процесу. 2. Рекомендуємо оприлюднювати інформацію щодо врахування інтересів здобувачів вищої освіти, роботодавців та академічної спільноти під час формулювання цілей та програмних результатів навчання на сайті факультетів та університету. 3. Слід активізувати стимулювання здобувачів вищої освіти до участі в програмах міжнародної академічної мобільності та проєктах. 4. Відсутні також нормативні документи та практика, що регулює питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній чи інформальній освіті. Рекомендуємо впровадити на освітньо-науковій програмі політику визнання результатів неформальної та інформальної освіти та практику академічної мобільності аспірантів. 5. Варто також активніше залучати здобувачів освіти, представників студентського самоврядування, роботодавців до перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості освітньої діяльності. Висвітлювати результати цієї роботи на сайті факультету. 6. Рекомендовано при внесенні подальших змін до ОНП розмістити її проєкт на сайті для надання можливості стейкхолдерам вносити зауваження та пропозиції. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендація буде врахована в рамках майбутнього перегляду освітньої програми. 2. Рекомендація буде врахована в рамках майбутнього перегляду освітньої програми. 3. Діяльність Університету у царині академічної мобільності аспірантів є оптимальною та достатньою. Актуальна інформація щодо відкритих конкурсів на здобуття стипендій та грантів для аспірантів усіх ОНП своєчасно надається на сайтах факультету психології http://www.psy.univ.kiev.ua/ua/science/postgraduate/academic-mobility, Відділу академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk та Відділу міжнародного співробітництва http://www.umz.univ.kiev.ua/index.php/ua/. 4.1. Київський національний університет імені Тараса Шевченка у своїй діяльності завжди керується вимогами законодавства та положеннями нормативних документів. Сфера неформальної освіти в Україні законодавчо не врегульована. На цей час в Україні відсутня система контролю якості освітнього рівня програм в системі неформальної і інформальної освіти. Узв'язку з цим Університет на цей час займає у даному питанні принципову позицію і не визнає результатів навчання у неформальній/інформальній освіті до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством. Згідно Закону України Про освіту (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у порядку, визначеному законодавством». Таким чином ЗВО позбавлені можливості вирішувати ці питання самостійно,

		<p>що підтверджується практикою імперативного (без врахування точки зору ЗВО) встановлення МОН різних правил щодо визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою привступі на програми різних рівнів вищої освіти (магістра і доктора філософії). Крім того, згідно ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до визнання результатів неформального та інформального навчання» називається Національне агентство кваліфікацій. Ця позиція Університету була доведена до відома Національного агентства із забезпечення якості освіти на його засіданні 26.05.2020 р. і визнана такою, що не може бути підставою для зауважень. Пропонуємо не вважати це слабкою стороною програми.</p> <p>4.2. Рекомендація «впроваджувати... практику академічної мобільності аспірантів» є дивною і незрозумілою – аспіранти користуються тими ж правами і можливостями академічної мобільності що й інші здобувачі освіти.</p> <p>5. За час існування (з 2016 року) програма не переглядалася, оскільки вона реалізується вперше (була затверджена нова редакція у зв'язку з введенням в Університеті нової редакції опису освітньої програми), тому здобувачі освіти, представники студентського самоврядування фактично не могли бути залучені до процесу, який не відбувався. Рекомендація буде врахована в рамках майбутнього перегляду навчального плану і освітньої програми.</p> <p>6. Рекомендація, як така що відповідає чинним вимогам і затвердженим процедурам, буде безумовно виконана в рамках майбутнього перегляду освітньої програми і навчального плану.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p>	<p>Недостатньо підтверджувальних документів щодо опитування стейкхолдерів у процесі формування ОНП. При формуванні ОНП доречно документально фіксувати факти залучення стейкхолдерів до цього процесу. Рекомендуємо оприлюднювати інформацію щодо</p>	<p>Зауваження не зовсім зрозуміле - членам експертної групи були надані документи про опитування аспірантів про якість організації освітнього процесу: анкети, результати опитування, результати опитування (у таблицях). На час формування ОНП (2016 рік) було враховано інтереси та пропозиції здобувачів вищої освіти і випускників</p>

	<p>врахування інтересів здобувачів вищої освіти, роботодавців та академічної спільноти під час формулювання цілей та програмних результатів навчання на сайті факультетів та університету.</p>	<p>аспірантури попередніх років через опитування і обговорення. На засіданнях робочої групи при створенні освітньо-наукової програми представниця ради молодих вчених, випускниця аспірантури попередніх років Маріуц І.О. запропонувала ввести в програму (перелік 2) викладання дисциплін іноземною мовою, що сприяє оволодінню науковою лексикою з фаху, полегшує підготовку до доповідей на міжнародних конференціях та сприяє опрацюванню автентичних джерел наукового дослідження. Пропозиції стосувалися питань інтенсифікації освітнього процесу завдяки застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій, проектного навчання, зменшення частки репродуктивної складової. Всі ці пропозиції зафіксовані у протоколах засідання кафедри (яка на час створення програми офіційно вважалася випусковою), роль гаранта програми, проектної групи в існуючому зараз вигляді було визначено пізніше. Рекомендація про оприлюднення інформації щодо врахування інтересів здобувачів вищої освіти, роботодавців та академічної спільноти під час формулювання цілей та програмних результатів навчання на сайті факультетів та університету буде врахована в рамках майбутнього перегляду освітньої програми і навчального плану, однак зауважимо що таке оприлюднення має зміст виключно у період обговорення - до прийняття рішення Вченою радою.</p> <p>Пропозиція – зняти зауваження і рекомендацію</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p>	<p>У ОНП 2018 р. ПРН (3.5, У.3, У.6, У.10, К.2, А.3, А.5) не забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонентів. Рекомендуємо ввести до обов'язкової частини навчального плану ОК, які б забезпечували досягнення всіх ПРН. Оскільки заклад освіти не здійснює дуальну форму освіти, рекомендуємо розглянути можливість її впровадження.</p>	<p>1) В описі ОНП допущена технічна помилка (за винятком ПРН К2, який забезпечується ОК ОНД 1). Підтвердженням, що це технічна помилка є те, що в робочих програмах навчальних дисциплін обов'язкових компонентів ОНП у таблицях співвідношення результатів навчання із програмними результатами навчання такий зв'язок (зокрема 3.5) позначено. В тематичних планах обов'язкових дисциплін, асистентської практики передбачено теми, вивчення яких забезпечує формування</p>

		<p>усіх ПРН. Отже, вводити до навчального плану додаткові компоненти потреби немає.</p> <p>2) Зауваження що «заклад освіти не здійснює дуальну форму освіти» є неправдивим – в університеті здійснюється впровадження форм дуальної освіти за угодами із конкретними роботодавцями – наприклад магістерська програма із штучного інтелекту за угодою із фірмою «Самсунг-Україна».</p> <p>Рекомендація щодо запровадження дуальної форми освіти за третім рівнем вищої освіти є більш ніж дивною – у світі відсутні приклади успішного запровадження дуальної освіти за цим рівнем.</p> <p>Пропозиція – зняти зауваження і рекомендацію</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p>	<p>Відсутні нормативні документи та практика, що регулює питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній чи інформальній освіті. Рекомендовано впроваджувати на освітньо-науковій програмі політику визнання результатів неформальної та інформальної освіти та практику академічної мобільності здобувачів освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти.</p>	<p>1) Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством». Аргументи: а) Згідно Закону України Про освіту (ст. 8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством»; б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти; в) відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії. г) згідно ст.38.</p>

		<p>Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій. Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми». Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня 2020 року визнало (у відповіді С.М.Квіта), що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми.</p> <p>2) Рекомендація «впроваджувати... практику академічної мобільності здобувачів освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти» є дивною і незрозумілою – аспіранти користуються тими ж правами і можливостями академічної мобільності що й інші здобувачі освіти.</p> <p>Пропозиція – зняти зауваження і рекомендацію</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p>	<p>ЕГ радить активізувати стимулювання здобувачів вищої освіти до участі в програмах міжнародної академічної мобільності. Недостатня кількість аудиторних годин організаційно-діяльнісної роботи (проведення занять знавчальних дисциплін асистентської педагогічної практики, зокрема підготовка та проведення лекційних занять різного типу), доречно збільшити їх, передбачивши години на підготовку, проведення та аналіз лекційних занять.</p>	<p>1) Діяльність Університету у царині академічної мобільності аспірантів є оптимальною та достатньою. Актуальна інформація щодо відкритих конкурсів на здобуття стипендій та грантів для аспірантів усіх ОНП своєчасно надається на сайтах факультету психології http://www.psy.univ.kiev.ua/ua/science/postgraduate/academic-mobility, Відділу академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk та Відділу міжнародного співробітництва http://www.umz.univ.kiev.ua/index.php/ua/.</p> <p>2) Із зауваженням щодо недостатньої кількості годин на проведення занять в рамках асистентської педагогічної</p>

		<p>практики погодитися не можна – це тільки суб’єктивна думка – проведений на 3-х факультетах університету педагогічний експеримент та подальша практика переконливо засвідчили, що 50 годин (25 пар) цілком достатньо для формування готовності у майбутнього випускника аспірантури до викладацької діяльності. Рекомендація щодо читання лекцій аспірантами є абсолютно неприйнятною –традиційно в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка лекції читають найдосвідченіші викладачі – професори та доценти, а асистенти без досвіду практично ї діяльності за фахом (навіть кандидати наук), до читання лекцій,як правило,не допускаються.</p> <p>Пропозиція – зняти зауваження і рекомендацію</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p>	<p>В результаті інтерв’ювання було встановлено, що частота залучення до аудиторних занять професіоналів, представників роботодавців є невисокою та нерегулярною. Варто розробити план залучення представниківроботодавців до аудиторних занять, що є необхідною умовою підвищення якості підготовки здобувачів. Слушнодолучати представників роботодавців на контрактній основі.</p>	<p>Із зауваженням щодо нерегулярного залучення професіоналів до аудиторних занять з аспірантами не можна погодитися, оскільки проводять заняття 7 докторів наук, професорів, 4 завідувачів кафедр – які і є професіоналами та, в першу чергу, повноважними представниками роботодавців, оскільки саме вони відбирають і запрошують на роботу кращих випускників аспірантури.</p> <p>Пропозиція – зняти зауваження і рекомендацію</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p>	<p>Рекомендовано висвітлювати результати опитувань здобувачів третього рівня вищої освіти на сайті університету.</p>	<p>Рекомендація щодо висвітлювання результатів опитувань здобувачів третього рівня вищої освіти на сайті університету є дискусійною.</p> <p>Вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 8 до рівня В немає, і пропонуємо змінити оцінку за цим критерієм на рівень А.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p>	<p>Рекомендовано при внесенні подальших змін до ОНП розміщувати її проект на сайті та інформацію про контактнуособу для надання можливості стейкхолдерам вносити зауваження та пропозиції.</p>	<p>Рекомендаціящодо розміщення проекту змін до ОНП та інформацію про контактну особу на сайті, як така що відповідає чинним вимогам і затвердженим у 2019 році процедурам, буде безумовно виконана в рамках майбутнього перегляду освітньої програми і навчального плану.</p> <p>Таким чином, підстав для зниження оцінки за</p>

		<p>Критерієм 9 до рівня В немає, пропонуємо змінити оцінку за цим критерієм на рівень А.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.</p>	<p>З різних причин здобувачі, що навчаються за цією ОНП не брали активну участь у програмах міжнародноакадемічної мобільності, тому варто посилити діяльність ЗВО у цьому напрямку. Рекомендуємо розміщувати на сайті факультету, відділу аспірантури та докторантури перелік тем дисертацій здобувачів системно відповідно до ОНП.</p>	<p>1) Діяльність ЗВО у царині академічної мобільності аспірантів є оптимальною та достатньою. Біля 300 угод з університетами та науковими установами-партнерами забезпечують можливість обрання закладу для наукового стажування, проведення досліджень та навчання аспірантів у закордонних академічних та наукових установах. Актуальна інформація щодо відкритих конкурсів на здобуття стипендій та грантів для аспірантів усіх ОНП своєчасно надається на сайтах факультету психології http://www.psy.univ.kiev.ua/ua/science/postgraduate/academic-mobility, Відділу академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk та Відділу міжнародного співробітництва http://www.umz.univ.kiev.ua/index.php/ua/</p> <p>Також представниками міжнародних грантових фондів і програм на базі КНУ імені Тараса Шевченка регулярно проводяться зустрічі зі студентами всіх освітніх рівнів, в т.ч. і третього освітньо-наукового рівня, з метою інформування їх щодо наявних можливостей академічної мобільності, перебігу конкурсів, умов наукового стажування тощо, наприклад Офісу Еразмус+ в Україні, DAAD, Fulbright та ін.</p> <p>У КНУ імені Тараса Шевченка функціонує Національний контактний пункт програми «Горизонт 2020», який регулярно проводить Інфодні та вебінари для науковців, в т.ч. аспірантів, щодо можливостей участі в конкурсах міжнародної наукової грантової програми «Горизонт 2020», особливостей підготовки та подання конкурсних заявок і здійснює ресурсний та інформаційний супровід цього процесу http://nkp.univ.kiev.ua/?SHOWALL_1=1</p> <p>Щодо цього критерію у ЕГ зауважень не було, а побажання, пов'язані з мобільністю здобувачів вищої освіти та оприлюдненням тем дисертацій безумовно будуть враховані у процесі реалізації ОНП.</p>

2) Рекомендація щодо розміщення на сайті відділу аспірантури та докторантури переліку тем дисертацій здобувачів відповідно до ОНП дещо незрозуміла, оскільки теми дисертаційних досліджень аспірантів розміщено на офіційному сайті Відділу докторантури, аспірантури/ад'юнктури за посиланням: <http://asp.univ.kiev.ua/index.php/analitychni-materialy>

Вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 10 до рівня В немає, і пропонуємо змінити оцінку за цим критерієм на рівень А.